

Betænkning afgivet af Udvalget vedrørende Grønlandske Forhold den 7. maj 2009

2. udkast

Betænkning

over

Forslag til lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre

[af statsministeren (Anders Fogh Rasmussen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 5. februar 2009 og var til 1. behandling den 13. marts 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Grønlandsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <> møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og statsministeren sendte den 29. oktober 2008 dette udkast til udvalget, jf. UGF alm. del – bilag 12. Den 20. februar 2009 sendte statsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

<>

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget opfordrer til, at lovforslagene L128, L129 og L131 forkastes, og vil ved 3. behandlingen stemme nej.

Når lovene, efter al sandsynlighed med samtlige stemmer i Folketinget med undtagelse af Dansk Folkepartis, vedtages, vil Folketinget begå en af danmarkshistoriens største politiske fejltagelser, - og uden sidestykke formentlig den mest kostbare fejltagelse nogensinde.

Det forventes af mange kyndige, at råstoffundene omkring Grønland vil blive enorme og indtægterne kolossale. Astronomiske summer på op til 10.000 milliarder kroner har været nævnt. Resultatet af Selvstyrekommissionens arbejde vil til den tid stå klart for enhver, og kritikken mod regering og Folketing vil blive nådesløs, efterhånden som dette kommer til at stå klart for enhver: Danmark får ikke økonomisk udbytte, alene det grønlandske selvstyre vil profitere.

En sådan udvikling vil stå i knivskarp kontrast til de historiske kendsgerninger, som er, at Danmark og det danske folk uegennyttigt og beredvilligt har bidraget til Grønlands udvikling, så Grønland i dag fremstår som et moderne velfærdssamfund.

Men i stedet for at videreudvikle og styrke rigsfællesskabet med en solid økonomisk forankring i rigsfællesskabets nuværende og fremtidige ressourcer, er der nu udsigt til, at et flertal af danske og grønlandske politikere sætter rigsfællesskabets interesser på spil. Prisen risikerer at blive en under-

minering af rigsfællesskabet, opsplitning og interessekonflikter mellem de forskellige dele af rigsfællesskabet i stedet for sammenhold og sikker kurs.

Dansk Folkeparti har nidkært, engageret og loyalt deltaget i det lange forberedende arbejde i Grønlandsk-Dansk Selvstyrekommission. Derfor er det med dyb beklagelse, at partiet besluttede ikke at kunne tiltræde kommissionens indstilling til »Udkast for Lov om Grønlands Selvstyre«, som altså nu er udmøntet i nærværende tre lovforslag.

Den væsentligste årsag hertil er som nævnt de kommende økonomiske forhold, som vi nedenfor vil vende tilbage til.

Først ønsker Dansk Folkeparti at knytte enkelte generelle kommentarer til kommissionens arbejde og indstilling:

Arbejdsformen i kommissionen har ikke været tilfredsstillende og slet ikke hensigtsmæssig i forhold til de problemer, der skulle tages stilling til.

Man opdelte ved selve konstitueringen af Grønlandsk-Dansk Selvstyrekommission kommissionen i 3 arbejdsgrupper, »Arbejdsgruppen vedrørende stats- og folkeretlige spørgsmål« og »Arbejdsgruppen vedrørende erhverv og økonomi«. Fra dansk side har førstnævnte gruppe haft repræsentation fra Venstre, Det Radikale Venstre og Enhedslisten, mens den anden gruppe har haft repræsentation fra Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti samt Det Konservative Folkeparti. Herudover blev der også etableret en arbejdsgruppe vedrørende ikke-levende ressourcer, som afleverede sin rapport og indstilling til kommissionen i september 2005.

Ved én gruppes afrapportering til den samlede kommission har det været umuligt for de partier, der ikke var repræsenteret i den pågældende gruppe at opnå indflydelse på emner, som allerede - og jo ofte under store besværligheder - havde været drøftet, og hvor man ofte havde måttet indgå kompromisser i forhold til hinanden og i forhold til den grønlandske side.

Ud over møderne i de tre arbejdsgrupper har man så yderligere haft særmøder i henholdsvis den samlede danske delegation og i den samlede grønlandske delegation.

Dette har givet karakter af, at der var tale om to stater, der forhandlede med hinanden - hvilket jo ofte ikke afspejledes i de meget forskellige politiske holdninger, der findes, ikke mindst i den danske delegation. Men da der således alligevel blev tale om to holdninger overfor hinanden - en grønlandsk og en dansk, er det Dansk Folkepartis opfattelse, at det eneste rimelige havde været, om drøftelserne om denne nye selvstyrelov havde været foretaget i direkte forhandlinger mellem landsstyret og regeringen - hvorefter Landstinget og Folketinget havde kunnet tage stilling til resultatet af forhandlingerne.

Ansvar for, at det blev som det blev - og dermed efter vor opfattelse utilfredsstillende - er ikke kommissionsformandskabets eller kommissionsmedlemmernes. Det ansvar må regeringen og landsstyret påtage sig. Disse to parter burde fra starten have forhandlet direkte med hinanden.

Af det kommissorium, som i Nuuk/Godthåb den 21. juni 2004 blev afstukket af den daværende statsminister Anders Fogh Rasmussen og landsstyreformanden Hans Enoksen, og som dannede baggrund for Grønlandsk-Dansk Selvstyrekommissions arbejde, fremgår det, at formålet er at sikre »størst mulig grad af ligestilling mellem Grønland og Danmark samt at øge det grønlandske folks selvbestemmelse i størst muligt omfang, inden for rammerne af det eksisterende rigsfællesskab«.

Det er vores opfattelse, at dette formål ikke er blevet opfyldt. Dels, som nævnt, fordi alene Grønlands Selvstyre får økonomisk udbytte af aftalen, men måske mest fordi man fra grønlandsk side snarere har været fokuseret på at forberede Grønlands selvstændighed, således forstået, at selvstyre

for en stor del af de grønlandske delegationsmedlemmers side alene har skullet tjene det overordnede formål at være springbræt til egentlig selvstændighed.

Dansk Folkeparti har absolut ikke budt denne dagsorden velkommen, og var til tider utilpas ved at skulle involveres i denne dagsorden, som efter vores opfattelse var i modstrid med kommissoriets ånd og bogstav.

Dansk Folkeparti er at den opfattelse, at Grønlands selvstændighed – en egentlig grønlandsk statsdannelse – ikke tjener hverken det danske eller det grønlandske folks interesser. Vi er således varme tilhængere af Rigsfællesskabet, og ser det meget gerne fortsat og styrket. Der er så utrolig meget, der binder danskere og grønlændere sammen – historisk, følelsesmæssigt og familiemæssigt, at det for begge parter efter 300 års tæt samhørighed vil være en historisk fejltagelse, ja ligefrem en historisk katastrofe at bryde båndene.

Det bør i den forbindelse nævnes, at det er vores opfattelse, at enkelte af de grønlandske politikere, uden megen sans for historie og tradition, i de seneste år ved hjælp af urimelige verbale angreb på Danmark og det danske folk har haft held til at rejse kunstige barrierer mellem grønlandsk og dansk. En barriere, som efter vores opfattelse ikke generelt afspejler grønlandsk sind og sjæl, og som derfor heldigvis ikke har vundet gehør i det grønlandske folks solide flertal. Her er kærligheden til Danmark, til det danske folk og det kongelige hus - og dermed til Rigsfællesskabet - usvækket.

Ved tilsidesættelse af historiske fakta og ved at fremhæve realitetsløse drømmerier, er det igennem en årrække lykkedes disse enkelte politikere at skabe indtrykket af, at blot der flyder olie i rigeligt mål, vil Grønland fremover være i stand til at eksistere som et selvstændigt land og at agere som et selvstændigt land – altså et land, der fører egen udenrigspolitik med ambassader i andre lande, samt på egen hånd forestår forsvars- og sikkerhedsopgaver.

Ydermere har man fra disse enkelte politikere hævdet, at det er realistisk, at Grønland på egen hånd som en selvstændig nation vil kunne forestå retshåndhævelsen af et demokratisk velfærdssamfund, herunder at oprette og drive domstole, at etablere og drive uddannelsesinstitutioner, der vil kunne varetage mellemlange og videregående uddannelser samt at etablere og drive et fuldt udbygget social- og sundhedsvæsen.

Det er vores opfattelse, at et så slet uddannet samfund som det grønlandske, med sine blot 50.000 indbyggere, (et indbyggertal som i Vordingborg Kommune, men ulig mere spredt) ikke vil være i stand til at løfte denne kolossale opgave med så omfattende og krævende opgaver på en måde, som det naturligt vil blive krævet i en moderne, vestlig verden og med de udfordringer, den moderne vestlige verden naturligt stiller.

Det er vores opfattelse, at selv, såfremt der – i kraft af store råstoffund –, ad åre skulle tilflyde Grønland umådelige rigdomme, ville denne rigdom i sig selv ikke kunne råde bod på de faglige og uddannelsesmæssige mangler, idet det nemlig er vor frygt, at såfremt »olien springer«, vil denne nye indtægtskilde blive en ny sovepude for Grønlands styre på samme måde som bloktilskuddet desværre har vist sig at være en sovepude.

Samtidig ønsker vi at henlede opmærksomheden på, at skulle der i og omkring Grønland vise sig store forekomster af olie, er det ikke givet, at denne olie om 15-20 år vil have nogen som helst værdi. Den teknologiske udvikling af - og forskning i alternative energiformer er nemlig markant og hurtigt fremadskridende; ihærdigt og effektivt arbejdes der internationalt på klimaforbedringer, og det er derfor ikke usandsynligt, at man om en snes år vil have fundet langt billigere og renere energiformer, der gør olie overflødig - og dermed værdiløs.

Vi finder således, at grønlandsk selvstændighed, alene baseret på håb om selvbårenhed som følge af store oliefund, bør give anledning til stor utryghed i det grønlandske folk.

Dansk Folkeparti ønsker klart at fastslå, at mens vi ser positivt på, at Grønland nu opnår selvstyre, således at det grønlandske folks selvbestemmelse øges til det størst mulige omfang inden for rammerne af Rigsfællesskabet, kan vi ikke anbefale at Grønland bliver et selvstændigt land.

Hvis der i fremtiden er grupper af grønlandske politikere, der får held til at trække Grønland ud af den stærke og tætte samhørighed med Danmark, kan det meget vel gøre Grønland til en sårbar deltager i den internationale sikkerhedspolitik.

Dansk Folkeparti agter dog - såfremt det grønlandske folk efter vedtagelse i Landstinget og vel at mærke efter en folkeafstemning efter de samme principper, der i dag gælder ved valg til Landstinget og Folketinget, og med overbevisende majoritet, beslutter sig til selvstændighed - ikke nødvendigvis at modsætte sig en sådan beslutning.

Som nævnt ovenfor har Dansk Folkeparti med henvisning til §§ 5-10 besluttet at anbefale, at lovforslagene forkastes. Årsagen er følgende:

Udover at fastlåse (pris- og lønreguleret) det nuværende bloktilskud på 3.202,1 mio. kroner hvilket vi ikke mener, det er rimeligt at binde fremtidige Folketing på, understøttes det forhold, at Grønland allerede under det kommende selvstyre overdrages ejendomsretten til Grønlands undergrund, og at indtægter fra råstofudvinding i Grønland alene tilfalder Grønlands Selvstyre.

Samtidig vil staten, efter at statens tilskud er nedsat til 0 kroner, ikke få nogen som helst del i eventuelle indtægter fra indvinding af grønlandske råstoffer. Man kan således sagtens forestille sig, at staten, som allerede i skrivende stund skønnes at have ydet ca. 150 milliarder kroner til Grønland siden 1953, vil skulle yde yderligere 60-70 milliarder kroner inden det år, hvor Grønlands Selvstyre vil kunne bringe bloktilskuddet i 0 kroner. Det er væsentligt at understrege, at staten i den foreliggende aftale ikke får del i evt. udbytte, men alene slipper for at betale en del af bloktilskuddet.

I forbindelse med det fastlåste bloktilskud forekommer det os ganske særlig urimeligt, at selv i tilfælde af grønlandsk vækst, som ikke har med råstoffer at gøre - eksempelvis som følge af en øget produktion - vil bloktilskuddet stadig forblive uændret.

Yderligere skal bemærkes: Det er vores opfattelse, at der i forbindelse med Grønlands overgang til selvstyre, så længe statsmidler er i spil, bør sikres en langt mere effektiv kontrol med den grønlandske forvaltning af statsmidler.

Den indlysende model ville være, at Statsrevisorerne og Rigsrevisor bliver berettiget til at revidere det grønlandske selvstyre og den grønlandske forvaltning på samme måder, som danske myndigheder er undergivet revision. Den grønlandske uvilje overfor denne løsning undrer, idet det er en fantastisk effektiv måde at beskytte sit samfund mod uønsket korrupsion og misbrug af offentlige midler, hvorfor man selvfølgelig burde modtage tilbuddet. Grønlands Styres afvisning af dette generøse tilbud, finder vi, er med til at øge mistilliden til Grønlands Styre og derved at svække Rigsfællesskabet.

I § 7 hedder det: »Indtægter fra råstofudnyttelse i Grønland tilfalder Grønlands Selvstyre«.

Det har forbavset os, ja ligefrem chokeret os, at samtlige øvrige medlemmer af den danske delegation - herunder de borgerlige regeringspartier Venstre og Det Konservative Folkeparti - har kunnet acceptere dette forhold omkring ejendomsretten, og således klart ikke har handlet i overensstemmelse med Danmarks interesser.

Det burde nemlig være evident, at Danmarks Riges undergrund som en selvfølge tilhører Danmarks Rige, og at alle borgere i Rigsfællesskabet får del i de værdier, der måtte findes i undergrunden.

Sådan forholder det sig jo eksempelvis allerede, når det gælder de værdier, der hentes op fra Danmarks undergrund samt i forhold til de værdier, som skabes af danske borgere – og som solidarisk, år efter år, videregives til Grønland – hvilket bl.a. kommer til udtryk i forbindelse med de milliardstore subsidier i form af bloktilskud, der årligt tilføres Grønlands Hjemmestyre.

Store subsidier blev også forud for Hjemmestyret overført fra Danmark til Grønland i årene mellem grundlovens vedtagelse i 1953, som gjorde Grønland til en integreret del af Danmark og 1978, hvor Grønland beslutte sig til Hjemmestyre.

Også i årene frem til 1953, mens Grønland endnu havde kolonistatus, overførtes meget store subsidier fra staten til Grønland. I alle årene, som det klart og tydeligt fremgår af DIIS-rapporten fra 2007 (»Afvikling af Grønlands Kolonistatus 1945-54 - En historisk udredning«), har Danmark på intet tidspunkt i historien profiteret på Grønland, som tilfældet ellers normalt har været i forholdet mellem koloniherre og koloni.

Danmark har derimod til stadighed - uegennyttigt og ihærdigt - arbejdet på, år efter år, at forbedre forholdene for Grønland og for det grønlandske folk. Alene af den grund ville det såvel være unfair som etisk uantageligt, om Danmark ikke, i tilfælde af umådelige råstofindtægter fra den grønlandske undergrund, skulle få andel i værdierne.

Fra grønlandsk side har der i forbindelse med diskussionerne i Selvstyrekommissionen ofte været henvist til den aftale på råstofområdet, som Færøerne i sin tid fik med Regeringen Schlüter. Det er imidlertid vores opfattelse, at Færøerne af mange årsager ikke kan sammenlignes med Grønland. Det gælder selvbårenhed, det gælder uddannelsesniveaut og det gælder de generelle økonomiske forhold.

Yderligere er det vores opfattelse, at man bør lære af historien - og ikke mindst af historiens fejltagelser. Således er det vores opfattelse, at den daværende statsminister Poul Schlüter ved sin egenrådige beslutning begik en historisk fejl, da han på den måde det skete på - og uden foregående samfundsdebat -, kækt disponerede med Rigets undergrund.

Daværende statsminister Poul Schlüters disposition blev dengang, med god grund, efterfølgende bredt kritiseret i den danske offentlighed. Dansk Folkeparti ønsker ikke at være medvirkende til at begå en lignende historisk fejl.

Som det fremgår af statsministerens besvarelse af 21. april 2009 af spørgsmålene 22, 23, 24 og 29 til Udvalget vedr. Grønlandske Forhold, har Danmark i forhold til andre lande i en lignende position indtaget en helt specielt naiv holdning, når det gælder overleveringen af ressourcemæssige rettigheder til Grønlands Selvstyre.

Såvel Canada, USA, Norge som Rusland har kun i meget begrænset omfang overgivet de ressourcemæssige rettigheder til deres respektive hjemmestyreområder. For samernes vedkommende har Norge intet overdraget. For de russiske inuitters vedkommende har Rusland intet overdraget – bortset fra jagt og fiskeri. For de amerikanske inuitters vedkommende har disse fået tildelt ejerskabet til et landareal, svarende til en tiendedel af Alaskas landareal, og har derudover modtaget et engangsbeløb på 963 millioner USD i kompensation. De underjordiske energiressourcer forbliver dog statens ejendom. For Canadas vedkommende har man arrangeret sig med et såkaldt royalty-regime, som skal sikre, at inuitterne får del i de økonomiske gevinster ved ressourceudviklingen på deres område.

Kun Danmark – læs: Regeringen og Folketingets flertal – har altså helt bemærkelsesværdigt fundet det rimeligt, at Grønlands Selvstyre skal have ejerskabet til hele Grønlands territoriums undergrundsressourcer. Dansk Folkeparti finder det i øvrigt yderligere mærkeligt, at regeringen og Folketingets flertal har tildelt Grønlands Selvstyre retten til ressourcemæssigt at disponere over områder,

der ligger mere end 200 sømil borte fra det geografiske Grønlands kyst. Statsministerens svar på spørgsmål 19 i den anledning giver ikke nogen acceptabel forklaring på dette forhold.

Dansk Folkeparti agter ikke under nogen omstændigheder at tilskynde til, eller medvirke til, at indskrænke Det Danske Rige, og vi vil ingensinde medvirke til at overdrage statens ejendomsret til dele af Det Danske Rige. Kun i tilfælde af, at det grønlandske folk, efter de ovenfor omtalte procedurer, har besluttet, at man ønsker løsrivelse fra Det Danske Rige, vil vi som nævnt, på udtrykkelig betingelse af, at stemmeret gives efter de samme kriterier, som i dag gælder ved landstingsvalg og folketingsvalg, være positivt indstillede på at overdrage højhedsret og ejendomsret til dette nye, selvstændige Grønland. Det er yderligere Dansk Folkepartis opfattelse, at godkendelse af et selvstændigt Grønland ikke alene bør ske ved folkeafstemning i Grønland, men også ved folkeafstemning såvel i Danmark som på Færøerne.

I lovforslagene hedder det, at »det grønlandske folk er et folk i henhold til folkeretten«, uden at det grønlandske folk nærmere defineres. Det hedder yderligere, at »beslutning om Grønlands selvstændighed træffes af det grønlandske folk«. Trods gentagne opfordringer fra Dansk Folkepartis side har det ikke været muligt at få indføjret en definition af det grønlandske folk, om end det naturligvis er meget væsentligt, hvem (hvilke grupper), der vil kunne afgive sin stemme ved den afstemning, der vil kunne afgøre noget så betydningsfuldt som en fuldstændig løsrivelse fra Det Danske Rige.

Ligeledes er det af stor interesse, mener vi, at få en ordentlig definition af »Territoriet Grønland« – altså en uvildig ekspertvurdering af, hvor Grønlands grænser går, hvilket geografisk område et selvstyrende og evt. selvstændigt Grønland vil kunne disponere over, og hvilken del af det geografiske Grønland vil fortsat kunne administreres af staten og ressourcemæssigt ville kunne udnyttes af staten.

I denne forbindelse er vi ikke tilfredse med det svar, Regeringen har givet os. Det gælder ikke mindst området uden for Grønlands 200 sømilege grænse. Vi interesserer os yderligere for en ekspertvurdering af oprindelige folks rettigheder til øde og ubeboede områder (Stats-Nationalparken Nordøstgrønland), samt en vurdering af, hvorledes et selvstændigt Grønland vil kunne sikre overhøjheden over det halve million kvadratkilometer store Nordøstgrønland samt et notat om, hvorledes Haag-dommen af 1933 skal fortolkes.

Det er Dansk Folkepartis opfattelse, at Danmark ved Haag-dommen af 1933 specifikt fik overdraget ejendomsretten og overhøjheden til dette område – og at det totalt ubeboede Nordøstgrønland intet har at gøre med området for Grønlands Selvstyre. Som bekendt har det igennem de seneste mange årtier kun været Søværnet (slædepatruljen Sirius), som har været i området. Dansk Folkeparti finder det derfor forkasteligt, at dette kæmpestore, ressourcestærke område uden videre foræres væk til Grønlands Selvstyre.

Dansk Folkeparti vil på baggrund af ovennævnte reservationer afvise lovforslagene, og opfordrer samtidig regeringen til at indlede forhandlinger med landsstyret om en ændret formulering af love, som vil kunne være i hele Rigsfællesskabets interesse.

Liberal Alliance, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Flemming Møller (V) Preben Rudiengaard (V) Liselott Blixt (DF)
Britta Schall Holberg (V) nfm. Lars Christian Lilleholt (V) Kim Andersen (V)
Søren Espersen (DF) Kristian Thulesen Dahl (DF) Per Ørum Jørgensen (KF)
Mogens Jensen (S) Mogens Lykketoft (S) Julie Rademacher (S) Kristen Touborg (SF)
Niels Helveg Petersen (RV) Line Barfod (EL) Lars-Emil Johansen (SIU) fmd.
Juliane Henningsen (IA)

Liberal Alliance, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	2
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 129**Bilagsnr. Titel**

1	Høringssvar og høringsnotat, fra statsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalget behandling af lovforslaget